

KONDÁS KORNÉL¹**Egy magyarországi terrorcselekmény esetén a helyi védelmi bizottság feladatköre****Scope of duties of the local Defense Committee in case of a terrorist act in Hungary****Absztrakt**

A szerző a cikkben bemutatja, hogy hazánkban egy bekövetkezett terrorcselekmény esetén a helyi védelmi bizottság tagjainak milyen feladatai vannak, milyen szervezetet kell aktivizálniuk, azokkal, hogyan és milyen formában kell együtt dolgozniuk. Ismerteti hazánk Büntető Törvénykönyve alapján mi minősül terrorcselekménynek, valamint elemzi, hogy a helyi védelmi bizottságnak milyen erőket, eszközöket és módszereket kell alkalmaznia a megelőzésre és a bekövetkezett terrorcselekmények felszámolására.

Kulcsszavak: terrorcselekmény, helyi védelmi bizottság, közbiztonsági referens, polgármester, biztonsági kockázatok, terrorizmus, feladatrendszer, védelmi igazgatás, megelőzés, katasztrófavédelmi feladatok, társszervek, mentés.

Abstract

The author in this article presents the main tasks of the local Defense Committee members in case of a terror attack, specifically wich organizations should be activated by the Committee members and how should they work with them. He presents what acts considered as a terrorist act, according to the inland Criminal Penal Code, furthermore analyzes that what kind of man power, equipment and methodes should be used by the local Defense Committee in order to prevent or to eliminate the terror acts.

---

¹ r. hadnagy, Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Rendőr-főkapitányság, Miskolci Rendőrkapitányság Avasi Rendőrőr, Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Hadtudományi Doktori Iskola, doktorandusz hallgató/National University of Public Service, Doctoral School of Military Sciences, PhD student, E-mail: kondaskornel@gmail.com

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2016. IX. évfolyam 1. szám

Keywords: Act of terrorism, local Defense Committee, public order rapporteur, mayor, security risks, terrorism, task system, defence management, prevention, disaster management tasks, partner organizations, rescue.

BEVEZETÉS

Hazánk a nemzeti és a szövetségi védelmi képességének fenntartásában és fejlesztésében a saját erejére, nemzetgazdaságának erőforrásaira, a Magyar Honvédség felkészültségére és elszántságára, a rendvédelmi és más szervek közreműködésére, állampolgárainak a haza védelme iránti hazafias elkötelezettségére és áldozatkészségére, továbbá a szövetséges államok és fegyveres erők együttműködésére, valamint segítségnyújtására épít.

A honvédelem komplex rendszerként értelmezhető. Ennek a rendszernek civil elemeit a védelmi igazgatás, a polgári védelem (a lakosság és az anyagi javak oltalmazása), a katasztrófavédelem, a nemzetgazdaság stratégiai erőforrása; katonai elemeit a Magyar Honvédség és a rendvédelmi szervek alkotják.

Ma az országnak egy olyan stabil védelmi igazgatási rendszere van, amely a jogszabályalkotástól elindulva egészen a konkrét védelmi feladatok központi koordinációjáig képes biztosítani – különleges jogrend időszakában is – a különböző hatalmi centrumok számára a döntéshozatalukhoz szükséges, megalapozott javaslatokat.²

Napjainkban, hazánk egyik legfontosabb jogalkotási kérdése, hogy az Alaptörvény módosítását követően, a meglévő különleges jogrendi időszakok mellé bekerül-e a terrorveszély helyzet, mint új minősített időszak. A védelmi igazgatás feladatát, az eddig meglévő feladatain – a terrorcselekmények miatti intézkedésrendszer aktivizálása, a lakosságvédelmi feladatok koordinálása – túlmenően újakkal is kiegészítheti a hatodik, különleges jogrendi időszak.

A TERRORIZMUSRÓL ÁLTALÁBAN

A TERRORIZMUS FOGALMA

A terrorizmus – a szó a latin ijedség, rémület jelentésű főnévből származik – végigkísérte az emberiség történetét. A „társadalomra kényszerített rettegés” értelmében a kifejezés a nagy francia forradalom – a jakobinus diktatúra – óta használatos. Bár a fogalomnak nincs olyan nemzetközi jogi definíciója, amellyel kapcsolatban széles körű egyetértés alakult ki, tartalmilag a terrorizmus fegyvertelen, civil emberek vagy vagyontárgyaik ellen politikai

² Szentes László (2014): Magyarország Védelmi Igazgatása a Közigazgatás Új Környezetében. Budapest, Zrínyi Kiadó, 11-12. pp.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2016. IX. évfolyam 1. szám

szándékból elkövetett, válogatás nélküli erőszakot jelent. A közös definíció hiányában a nemzetközi jog azt igyekszik meghatározni, hogy mi nem terrorizmus. Így az idegen megszállás ellen vívott nemzeti felszabadító és függetlenségi harcot, a demokratikus és emberi jogok érvényesülése érdekében felvállalt küzdelmet a nemzetközi jog nem tekinti terrorista cselekménynek. A nemzetközi dokumentumok azt is hangsúlyozzák, hogy a terrorizmus nem köthető egyetlen valláshoz, nemzetiséghez vagy kultúrához sem, és ilyen állítás nem igazolható azzal sem, ha ezek nevében követnek el ilyen cselekményeket.

A „terrorizmus” definíció négy főelemet tartalmaz:

- nem az állami szintű szereplők által elkövetett;
- elsősorban fegyvertelen állampolgárok ellen irányuló;
- politikai célok kikényszerítése érdekében alkalmazott;
- erőszak vagy erőszakkal történő fenyegetés.

A terrorizmus korunk jelentős globális fenyegetése marad, amely térben és időben eltérő és folyamatosan változó módon jelenik meg, és veszélyezteti hazánk szövetségi rendszerét és értékrendjét. Magyarország terrorveszélyeztetettsége alacsony, ugyanakkor külföldi eredetű vagy a külföldi magyar érdekeltségek elleni fenyegetettséggel számolni kell. Emellett külföldi terrorcselekményeknek is lehetnek hazánkat érintő biztonsági és gazdasági következményei. A terrorizmus csak a globális, regionális és nemzeti kihívásokhoz igazított, összehangolt intézkedésekkel küzdhető le. Ezért nemzeti érdek, hogy Magyarország továbbra is részt vegyen a terrorizmus elleni nemzetközi fellépésben, a nemzetközi terrorellenes szervezetrendszer fejlesztésében, valamint az ENSZ, az EU és a NATO vonatkozó erőfeszítéseiben. Sikeres belföldi terrorellenes tevékenység sem képzelhető el kétoldalú és multilaterális együttműködés nélkül. Nemzeti szinten összkormányzati tevékenységre, az intézmény- és képességrendszer erősítésére, a hatáskörök összehangolására, horizontális koordinációra, a kockázatelemzési, -kezelési, tájékoztatási módszerek és eljárások egységesítésére van szükség.

A terrorizmus elleni fellépés integrált megközelítésben egyszerre szolgálja a megelőzést, a terrorizmus felszámolását, a védelmi képességek megerősítését és a felkészülést a veszélyhelyzetekre.

A megelőzésben kiemelt szerepet kap a terrorizmust kiváltó okok kezelése, a szélsőségek elleni fellépés, a szegénység elleni küzdelem, a hatékony kormányzás támogatása, az emberi jogok, a jog uralma és a demokratikus alapértékek térnyerésének elősegítése.

A terrorizmus felszámolása során a terrorcselekmények felderítése és megakadályozása, a terrorszervezetek felderítése és a személyek felelősségre vonása mellett kiemelt figyelmet kell fordítani a terrorizmust elősegítő vagy ahhoz kapcsolódó illegális cselekmények, a tömegpusztító fegyverek elterjedése és a terrorfinanszírozás megakadályozására is.

A védekezés kiemelt területe a terroristák potenciális célpontjainak védelme és az ország biztonságának erősítése, különös tekintettel hazánk kritikus infrastruktúrájára.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2016. IX. évfolyam 1. szám

A veszélyhelyzetekre való felkészülés az érintett szervezetek felkészítése és együttműködésének összehangolása mellett a társadalom felkészítését és tájékoztatását, az áldozatvédelmi rendszerek kiépítését követeli meg.³

Minden ország büntetőtörvénykönyve tartalmazza azt, mit tekint az adott társadalom terrorcselekménynek, illetve terrorista tevékenységnek. A cselekmények között leggyakrabban a következőket találhatjuk: gyilkosság, túszejtés, repülőgép-eltérítés, autóba rejtett pokolgépek, öngyilkos bombarobbantás, merénylet és tömeggyilkosság. Vagyis többnyire olyan, politikai okokból elkövetett cselekményeket jelölnek meg terrorista cselekményként, amelyek egyébként is bűncselekményeknek minősülnek.

Hazánkban terrorcselekményt követ el a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 314. § (1) alapján, aki abból a célból, hogy

a) állami szervet, más államot vagy nemzetközi szervezetet arra kényszerítsen, hogy valamit tegyen, ne tegyen vagy eltűrjön,

b) a lakosságot megfélemlítse,

c) más állam alkotmányos, társadalmi vagy gazdasági rendjét megváltoztassa vagy megzavarja, illetve nemzetközi szervezet működését megzavarja,

1. számú ábra⁴

a (4) bekezdésben meghatározott személy elleni erőszakos, közveszélyt okozó vagy fegyverrel kapcsolatos bűncselekményt követ el, büntett miatt tíz évtől húsz évig terjedő vagy életfogytig tartó szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) Az (1) bekezdés szerint büntetendő, aki az a) pontban meghatározott célból jelentős anyagi javakat kerít hatalmába, és azok sértetlenül hagyását vagy visszaadását állami szervhez vagy nemzetközi szervezethez intézett követelés teljesítésétől teszi függővé.

(3) Korlátlanul enyhíthető annak a büntetése, aki

³ A Kormány 1035/2012. (II. 21.) Korm. határozata Magyarország Nemzeti Biztonsági Stratégiájáról

⁴ http://static.femina.hu/hirhatter/uj_btk/itelet_nagy.jpg

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2016. IX. évfolyam 1. szám

a) az (1) vagy (2) bekezdésében meghatározott terrorcselekményt abbahagyja, mielőtt abból súlyos következmény származott volna, és

b) tevékenységét a hatóság előtt felfedi,

ha ezzel közreműködik a bűncselekmény következményeinek megakadályozásában vagy enyhítésében, további elkövetők felderítésében, illetve további bűncselekmények megakadályozásában.

(4) E § alkalmazásában személy elleni erőszakos, közveszélyt okozó vagy fegyverrel kapcsolatos bűncselekmény

a) az emberölés [160. § (1)–(2) bekezdés], a testi sértés [164. § (2)–(6) és (8) bekezdés], a foglalkozás körében elkövetett szándékos veszélyeztetés [165. § (3) bekezdés],

b) az emberrablás [190. § (1)–(4) bekezdés], a személyi szabadság megsértése (194. §),

c) a közlekedés biztonsága elleni bűncselekmény [232. § (1)–(2) bekezdés], a vasúti, légi vagy vízi közlekedés veszélyeztetése [233. § (1)–(2) bekezdés],

d) a radioaktív anyaggal visszaélés [250. § (1)–(2) bekezdés],

e) a hivatalos személy elleni erőszak [310. § (1)–(5) bekezdés], a közfeladatot ellátó személy elleni erőszak (311. §), a hivatalos személy vagy közfeladatot ellátó személy támogatója elleni erőszak (312. §), a nemzetközileg védett személy elleni erőszak [313. § (1) bekezdés],

f) a jármű hatalomba kerítése [320. § (1)–(2) bekezdés], a közveszély okozása [322. § (1)–(3) bekezdés], a közérdekű üzem működésének megzavarása [323. § (1)–(3) bekezdés], a robbanóanyaggal vagy robbantószerrel visszaélés [324. § (1)–(2) bekezdés], a lőfegyverrel vagy lőszerral visszaélés [325. § (1)–(3) bekezdés],

g) a nemzetközi szerződés által tiltott fegyverrel visszaélés [326. § (1)–(5) bekezdés], a haditechnikai termékkel vagy szolgáltatással visszaélés [329. § (1)–(3) bekezdés], a kettős felhasználású termékkel visszaélés [330. § (1)–(2) bekezdés],

h) a rablás [365. § (1)–(4) bekezdés] és a rongálás [371. § (1)–(6) bekezdés],

i) ¹⁰⁰ az információs rendszer vagy adat megsértése [423. § (1)–(4) bekezdés].⁵

TERRORCSELEKMÉNNYEL KAPCSOLATOS BŰNCSELEKMÉNY HAZÁNKBAN A KÖZELMŰLTBAN

2015. év második felében rendkívüli módon felerősödött tömeges illegális migrációs folyamatok következtében a kormány döntése értelmében a szerb-magyar határszakaszon ideiglenes műszaki határzár került kiépítésre a napi több ezer fős határsértő megfékezésének és kontroll alatt tartásának érdekében.

⁵ a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2016. IX. évfolyam 1. szám

Terrorcselekmény büntett elkövetésének megalapozott gyanúja miatt is gyanúsítottként hallgatta ki a Készenléti Rendőrség Nemzeti Nyomozó Iroda pénteken azt a 39 éves szír férfit, aki ellen már eljárást folytatott – derült ki a rendőrség honlapjára felkerült közleményből.

A 39 éves Ahmed H. szír állampolgár ellen tömegzavargás résztvevőjeként elkövetett határzár tiltott átlépésének büntette miatt folytattak eljárást, az újabb gyanúsítást ennek a nyomozásnak a keretében közölték vele.

Migránsok egy csoportja 2015. szeptember 16-án délután döntötte be a kaput a röszkei közúti határátkelőnél, és megpróbált bejutni Magyarországra. A kövekkel, fadarabokkal, palackokkal dobáló bevándorlókat a rendőrség könnygáz és vízágyú alkalmazásával szeszorította, és visszaállította a kerítést. A 39 éves szíriai Ahmed H. ellen tömegzavargás résztvevőjeként elkövetett, a határzár tiltott átlépésének megalapozott gyanúja miatt indított eljárást a Készenléti Rendőrség Nemzeti Nyomozó Iroda.

A gyanú szerint a férfi a röszkei átkelőnél beszédeket tartott, megpróbálva irányítani a rendőrökkel szemben fenyegetően fellépő migránsokat. Miután a tömegzavargás résztvevői kidöntötték az átkelő kapuját, a szíriai férfi magyar területre lépett és folytatta az erőszakosan fellépő tömeg irányítását, végül visszatért Szerbiába.

A Cipruson élő, ott munkavállalási engedéllyel rendelkező férfit a Terrorelhárítási Központ szombaton kora délután fogta el, majd gyanúsítottként hallgatták ki. A Szegedi Járásbíróság kedden rendelte el az előzetes letartóztatását.

Az ORFK tájékoztatása szerint nemzetközi rendvédelmi együttműködésből származó információk szerint a 39 éves szír férfi, Ahmed H. a „Szövetség a hit terjesztésére” elnevezésű iszlám fundamentalista mozgalom tagja. Terrorszervezetek ezt a mozgalmat fedőszervezetként is felhasználják radikálisok célszágókba juttatásához

HAZÁNK VÉDELMÉNEK LEHETŐSÉGEI

Magyarország a különböző veszélyek, fenyegetések és kockázatok kezelése, az azokban résztvevő szervek tevékenységének összehangolása céljából alakította ki a négy szintű védelmi igazgatási rendszert, amelynek:

- civil elemei (védelmi felkészítés és mozgósítás) a védelmi igazgatási szervek, polgári védelem (lakosság és anyagi javak oltalmazása), nemzetgazdaság stratégiai erőforrásai,
- katonai elemei (fegyveres biztonsági rendszer) a fegyveres erő (Magyar Honvédség), rendőrség, Nemzeti Adó- és Vámhivatal, büntetés-végrehajtási testület, katasztrófavédelmi szervek, Terrorelhárítási Központ, nemzetbiztonsági szervek.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2016. IX. évfolyam 1. szám

VÉDELMI IGAZGATÁS

FOGALMA, CÉLJA

A védelmi igazgatás a háborúban, katasztrófák estén vagy más rendkívüli helyzetekben (időszakokban) az állam és a közigazgatás működését irányító hierarchikus felépítésű közigazgatási szervezet. Ha a védelmi igazgatást az ország teljes védelme, azaz a honvédelem rendszere oldaláról vizsgáljuk, akkor fogalma a következőképpen határozható meg: „A védelmi igazgatás az ország civil rendszerének meghatározó eleme, az ország védelmi felkészítését irányító, szervező, koordináló kormányzati-közigazgatási rendszer.”⁶

2. számú ábra: A Védelmi Igazgatás piramisa⁷

A HELYI VÉDELMI BIZOTTSÁG

A helyi védelmi bizottság kialakítását ugyanaz a közigazgatás szervezési elv motiválta, mint a megyei, fővárosi védelmi bizottságokét. Nevezetesen, hogy a kb. 3 150 település, 19 megyei, illetve 23 fővárosi kerület egy centrumából történő közvetlen irányítása megoldhatatlan feladatot jelent. Ezért a járáásokban (174) és a főváros kerületeiben (23) helyi védelmi bizottság működik. A helyi védelmi bizottság illetékességi területe megegyezik a

⁶ Németh Sándor - Dr. Patyi Sándor: Védelmi felkészítés és az országmozgósítás, Új Honvédségi Szemle, Hadművészet Budapest, 1997/10. szám (részidézet).

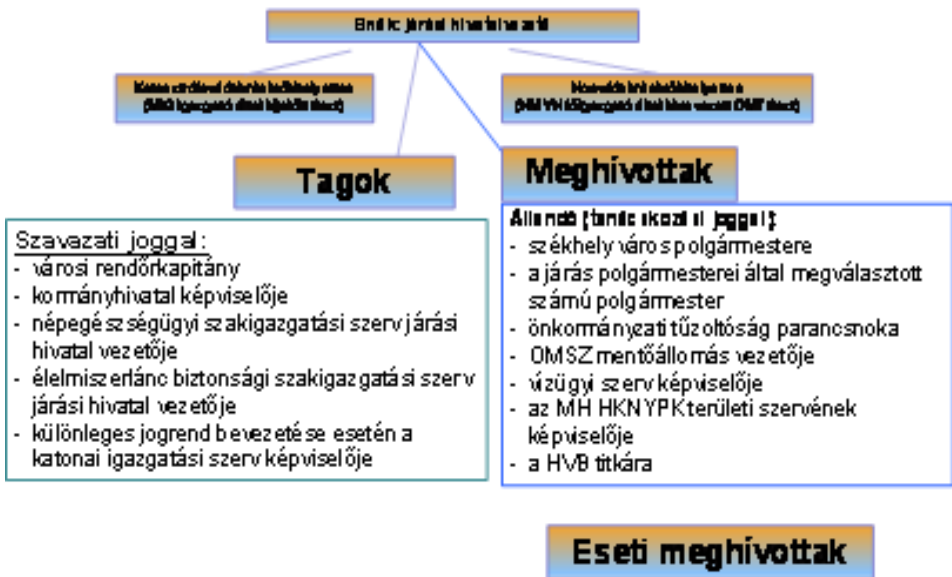
⁷ Szentes László (2014): Magyarország Védelmi Igazgatása a Közigazgatás Új Környezetében. Budapest, Zrínyi Kiadó, pp. 282.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2016. IX. évfolyam 1. szám

járások, fővárosi kerületek illetékességi területével. Az így kialakított 197 helyi védelmi bizottság, a fővárosi, megyei védelmi bizottság közvetlen irányításával illetékességi területén irányítja és összehangolja a védelmi felkészítés és az ország mozgósítás helyi feladatainak végrehajtását. A helyi védelmi bizottság jogkörében:

- irányítja és összehangolja a fegyveres erő (Magyar Honvédség) mozgósításával és kiegészítésével kapcsolatos közigazgatási feladatokat,
- közreműködik a polgármester és a védelemben résztvevő helyi szervek védelmi feladatainak központi irányításában,
- szervezi a lakosság polgári védelmével és ellátásával kapcsolatos feladatokat,
- összehangolja a járásra, fővárosi kerületre háruló gazdasági és anyagi szolgáltatási kötelezettségek teljesítését,
- közreműködik a rendkívüli intézkedésekből adódó helyi feladatok végrehajtásában.

3. számú ábra: A HVB felépítése⁶

⁶ Szentés László (2014): Magyarország Védelmi Igazgatása a Közigazgatás Új Környezetében. Budapest, Zrínyi Kiadó, pp. 116.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2016. IX. évfolyam 1. szám

A helyi védelmi bizottság a felkészülés időszakában és különleges jogrend időszakában egyaránt testületi szervként működik. A helyi védelmi bizottság elnöke a fővárosi és megyei kormányhivatal járási (fővárosi kerületi) hivatal) vezetője, elnökhelyettesei a katasztrófák elleni védekezés tekintetében a hivatásos katasztrófavédelmi szerv területi szervének vezetője által kijelölt személy, a honvédelmi feladatok tekintetében a Magyar Honvédség állományából szükség esetén vezényelt tényleges állományú katona. Tagjai az elnökön és az elnökhelyettesen kívül:

- a hivatásos katasztrófavédelmi szerv kivételével a rendvédelmi szerveknek a helyi védelmi bizottság illetékességi területe szerinti vezetője,
- a helyi védelmi bizottság illetékességi területén működő, a helyi védelmi bizottság feladatrendszerében érintett szakigazgatási szerv vezetője,
- a fővárosi és megyei kormányhivatal képviselője,
- különleges jogrend bevezetése esetén a katonai igazgatási szerv képviselője,
- a helyi védelmi bizottság titkára.

A helyi védelmi bizottság működési költségeit az illetékességi területéhez tartozó településekre háruló védelmi feladatok és a lakosság arányában meghatározott normatív állami támogatásból,⁹ illetve az egyes védelmi feladatokra biztosított költségvetési forrásból kell biztosítani.⁹

A POLGÁRMESTER

A polgármester a védelmi igazgatás „Janus arcú” kulcsszereplője. A polgármester személyében egyesíti az önkormányzati és a védelmi igazgatás érdekeit. A Magyarország önkormányzatairól szóló törvény (a továbbiakban Ötv.) rendelkezése értelmében törvény, vagy törvényi felhalmozás alapján kormányrendeletben előírt esetekben országvédelmi, azaz honvédelmi, polgári védelmi, katasztrófa-elhárítási, ügyekben a polgármester részt vesz az országos államigazgatási (védelmi igazgatási) feladatok helyi irányításában és végrehajtásában. Ebben a jogkörében a polgármester a képviselőtestület nem utasíthatja, döntését nem bírálhatja felül. Az Ötv. szerint a polgármester védelmi igazgatási feladatait, a képviselőtestületet hivatalának közreműködésével látja el. A polgármester:

- biztosítja honvédelem kötelezettségekkel (hadkötelezettség, polgári védelmi kötelezettség, honvédelmi kötelezettség, gazdasági- és anyagi szolgáltatási kötelezettség) összefüggő feladatok végzését,
- irányítja a hatáskörébe utalt polgári védelmi feladatok ellátást,

⁹ 2011. évi CXIII. törvény, a honvédelemről és a Magyar Honvédségről, valamint a különleges jogrendben bevezethető intézkedésekről,

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2016. IX. évfolyam 1. szám

- elrendeli a hatáskörébe utalt ingatlanok és szolgáltatások, technikai eszközök védelmi célú igénybevételét, valamint más gazdasági- és anyagi szolgáltatási kötelezettségek teljesítését,
- közreműködik a gazdaságmozgósítás helyi feladatainak szervezésében és a lakosság ellátásában,
- irányítja a rendkívüli intézkedésekből eredő hely feladatok végrehajtását,
- ellátja a hatáskörébe utalt katasztrófa-elhárítási feladatokat, így többek között végzi a földrengés, az árvíz, a rendkívüli időjárás, a nagyméretű erdőtűzek, a nukleáris-balesetet, a veszélyes anyagok, stb. által előidézett válsághelyzetek felszámolásának helyi igazgatási hatósági feladatait.

A VÉDELMI IGAZGATÁS FELADATRENDSZERÉBEN MEGVALÓSULÓ TEVÉKENYSÉGEK FŐBB IRÁNYAI

- honvédelmi igazgatási feladatok,
- polgári védelem,
- polgári veszélyhelyzeti tervezés,
- válságkezelés,
- kritikus infrastruktúra védelem,
- Honvédelmi Tanács, Kormány speciális működési feltételei,
- nemzetgazdaság védelmi célú felkészítése,
- Befogadó Nemzeti Támogatás,
- honvédelmi felkészítés,
- gazdaságmozgósítási feladatok,
- katasztrófavédelmi feladatok,
- ellenőrzések,
- védelmi igazgatás – katonai igazgatás kapcsolata,
- egyéb – KTIR, MARATHON, EDR.

A FEGYVERES ERŐ ÉS A POLGÁRI VÉDELMI FELADATOK RENDSZERÉNEK ÖSSZEFÜGGÉSEI

A polgári védelem és ennek jogelődje a Légoltalom azzal a céllal lett létrehozva, hogy az országot ért fegyveres támadás, valamint a hátszág ellen légi támadó eszközökkel végrehajtott csapások következményeit csökkentse, a károk felszámolásával, a lakosság életének és anyagi javainak megóvásával, a nemzeti vagyon védelmével kapcsolatos feladatokat szervezze, koordinálja és irányítsa. Ez a feladat a megalakulástól napjainkig végigkísérte a szervezetet, jelentősége (prioritása), illetve a védekezés elve és módszere a támadó eszközök fejlődésével, a nemzetközi helyzet változásával, hazánk biztonságpolitikai célkitűzéseivel, valamint a mindenkori kormányzati szándékkal összhangban folyamatosan változott, de soha nem szűnt meg.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2016. IX. évfolyam 1. szám

A fegyveres erő, mint a honvédelmi rendszer eleme, és a polgári védelem kapcsolatát a polgári-katonai együttműködés oldaláról célszerű vizsgálni, melynek két területe van. Az egyik terület a fegyveres erők által a polgári védelem számára nyújtott segítség és támogatás a „nem katonai jellegű” veszélyek, válságok és katasztrófák kezeléséhez. A fegyveres erők feladatai között szerepel a polgári védelmi feladatok ellátásában való közreműködés, valamint elemi csapások, ipari szerencsétlenségek, katasztrófák, illetve közveszély vagy közérdekű üzemek működésének megzavarása esetén a segítségnyújtás. E feladat ellátása érdekében a Honvédelmi Minisztérium és a Magyar Honvédség működteti a honvédelmi katasztrófavédelmi rendszert (HKR).

A másik terület a polgári szféra által szükség esetén a fegyveres erők részére nyújtott támogatás és segítség. Ez a terület alapvetően nem más, mint azoknak a tervezési, szervezési tevékenységeknek az összessége, amelyek egy válság vagy háború esetén biztosítják a fegyveres erők igényeinek kielégítését a polgári erőforrásokhoz való időbeni hozzáféréssel. Ezzel összefüggésben a polgári védelem és a fegyveres erő kapcsolatát alapjában behatárolja a Genfi Egyezmények 1977. évi I. kiegészítő Jegyzőkönyve, mely kimondja, hogy a polgári védelem fegyveres tevékenységet nem végezhet, és nem hajthat végre olyan feladatot, mely a harccselekményekkel összefügg, vagy azt közvetlenül támogatná.

Léteznek azonban a polgári védelem által nyújtható támogatásnak olyan területei, melyek ennek a feltételnek eleget tesznek. Ilyenek például:

- a hadműveletek polgári támogatása (települések kiürítése),
- olyan katonai objektumok polgári közreműködéssel történő mentése, melyek egyben a lakosság és az anyagi javak védelmét is szolgálják,
- a gazdaság (és annak részét képező polgári szervek, üzemek, vállalatok) működőképességének fenntartása, állóképességének biztosítása, melynek megvalósulásában jelentős szerepe van a polgári védelmi feladatokat ellátó szervezeteknek is,
- a sérült és életveszélybe került katonák mentése, a fegyveres küzdelem veszélye miatt kialakult migráció kezelése,
- a lehetséges katasztrófák általi veszélyeztetésről történő tájékoztatás, és információk megadása.

Ezek végrehajtására fel kell készülni, ami a tervezés, a kiképzés, az információ-csere területén folyamatos és szoros együttműködést igényel a honvédelem minden elemétől. Az 1990-es években kezdődött katonai enyhülési folyamat, kedvező hatását beárnyékolja az egyre gyakoribbá váló nukleáris- és vegyi balesetek, természeti katasztrófák és ökológiai károk nagy száma és pusztító hatása. Ma már Magyarország biztonságát fenyegető tényezők között – bár teljességgel nem kizárhatóak – sem a háború, hanem a békeidejű válságok és katasztrófák állnak az első helyen. Ennek megfelelően változott a magyar polgári védelem cél- és feladatrendszere is, így napjainkban kiemelt jelentőséggel bír, és fő feladatává vált a lakosság és az anyagi javak katasztrófák elleni védelme. Nagy erőket igénylő

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2016. IX. évfolyam 1. szám

mentési feladatok esetén a katasztrófavédelmi törvény – összhangban a honvédelmi törvénnyel – lehetőséget biztosít a teljes honvédelmi katasztrófavédelmi rendszer aktivizálására is. Ennek az a lényege, hogy a rendszer törvényi és hatósági eszközeinek alkalmazásával, az állampolgárok mozgósításával, a nemzetgazdaság erőforrásainak igénybevételeivel, az állami tartalékok mobilizálásával segíti a védekezést.

A VÉDELEMBEN RÉSZTVEVŐ RENDVÉDELMI-, ÉS MÁS SZERVEK KAPCSOLATA A POLGÁRI VÉDELMI FELADATOK RENDSZERÉVEL

A honvédelmi rendszer elemei között kell megemlíteni a rendvédelmi szerveket, valamint mindazon más szerveket, szervezeteket, amelyek a védelmi feladatok ellátásában részt vesznek. Ezek között szerepelnek olyanok, amelyeknek alaprendeltetése is védelmi jellegű, mint például a rendőrség, tűzoltóságok stb., és vannak olyanok is, amelyek az alaprendeltetése nem védelmi jellegű, de szerepük van az ország védelmi feladatainak ellátásában. (például: országos hatáskörű szervek – Terrorelhárítási Központ –, ügyészségek, bíróságok). Ha vizsgáljuk ezek kapcsolatát a polgári védelem szervezetével és feladatrendszerével, megállapítható, hogy azok különböző szinteken és formában valósulnak meg.

A Rendőrség, Tűzoltóság, a Mentőszolgálatok és a polgári védelem kapcsolata a feladatok végrehajtása során alapvetően a helyi és a területi szintre korlátozódik, de a veszélyhelyzet intenzitásától függően országos szintre emelkedhet. A szervezetek közötti együttműködést egy település esetén, helyi szinten elsősorban a polgármesterek, az esemény jellegétől és kiterjedésétől függően a helyi védelmi bizottságok koordinálják. Területi szinten ezt a feladatot a megyei, fővárosi védelmi bizottságok látják el, míg országos szinten ez a Katasztrófavédelmi Koordinációs Tárcaközi Bizottság feladata. A feladatok végrehajtása során nem csak a rendvédelmi szervek nyújtanak segítséget a polgári védelmi szervezeteknek és szervezeteknek, hanem saját feladataik ellátásához ők is igényelhetik és igénybe is veszik a polgári védelem szakmai segítségét.

A fenti rendvédelmi és a védelemben résztvevő más szervezeteknek és szervezeteknek további – jogszabályok által előírt saját –, védelmi (honvédelmi, katasztrófavédelmi, polgári védelmi stb.) feladataik is vannak, amelyeket saját hatáskörben és saját rendszerükben teljesítik.

A KATASZTRÓFAVÉDELMI FELADATRENDSZER CSOPORTOSÍTÁSA

Amint ismeretes, a katasztrófavédelmi feladatrendszert három főcsoportra szokták tagolni, ami a hivatásos katasztrófavédelmi szervek szervezeti felépítését is tükrözi:

- megelőzés/felkészülés,
- beavatkozás/elhárítás,
- helyreállítás/újraépítés.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2016. IX. évfolyam 1. szám

Mennyire jósolható, jelezhető előre a terrorakciók bekövetkezése illetve potenciális következményei? Lehetséges-e a felkészülés ilyen jövőbeni eseményekre? Ha igen, miként? Természetesen, a prevenció elsősorban nem a tűzoltóság, hanem egyéb társszervek (például a nemzetbiztonsági szervek) hatáskörébe tartozik. Azonban a megelőzési időszak feladata, hogy a különböző szervezetek áttekintik lehetőségeiket, és ez alapján tervek, eljárásrendeket készítenek, megszervezik az érintett szervezetek együttműködését.

A megelőzési-felkészülési jellegű tevékenységet a tényleges operatív működés, a beavatkozási-elhárítási feladatok követik.

Jelenleg speciálisan a terrorcselekmények felszámolására vonatkozó szabályzat nem áll a hivatásos tűzoltóságok rendelkezésére. Ilyen esemény esetén valószínűleg „csak” a nem terror jellegű, hanem „hasonló” kimenettel járó káresemények kárfelszámolási sémái mentén történne a mentés. A szakemberek szerint „a terrorcselekmények következményeinek felszámolásához szükséges a többi között a riasztások, az értesítések, a titkosított adatközlések, az eseményminősítések gyors megvalósítása, a hatékony reagáláshoz, pedig elengedhetetlen a kidolgozott eljárási rendek alkalmazása magas fokú együttműködésben a társ beavatkozó szervekkel.”

A sikeres beavatkozás érdekében a katasztrófavédelemnek is ki kell alakítania az ilyen speciális helyzetre vonatkozó mentési és tűzoltási taktikáját.

A teljesség igénye nélkül néhány eleme:

- megfelelő nagyságú erő-eszköz leriasztása egy terroreseményhez az egyéb jellegű káreseményekhez képest,
- helyszín megközelítése,
- a gépjárművek felállítási helyének megválasztása (mentők, tűzoltók, stb.),
- a beavatkozó állomány védőfelszerelésének meghatározása a dominóhatás figyelembevételével,
- a mentésben résztvevők védelme a másodlagos, harmadlagos robbantásokkal szemben,
- a kritikus zónában beavatkozó állomány létszámának meghatározása,
- a megfelelő nagyságú terület lezárása, a különböző veszélyességi övezetek, zónák közötti mozgások koordinálása,
- a társszervek, illetve a mentésben résztvevők közötti kommunikáció biztosítása,
- vegyi anyagok, mérgező gázok jelenlétének és koncentrációjának folyamatos mérése,
- megfelelő tartalékképzés, logisztikai háttér,
- irányítási jogkörök, vezetési hierarchia vizsgálata.

A fent felsorolt tényezők figyelembevétele elengedhetetlen a beavatkozás sikeréhez a terrortámadás esetén, mivel az ilyen akció során sokkal elővigyázatosabban, több tényezőt figyelembe véve kell eljárni, mint egyéb tűzoltási és mentési tevékenységünk végrehajtása során.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2016. IX. évfolyam 1. szám

Természetesen, a munka nem fejeződik be a kárfelszámolással. Az utógondozás időszakában a következmények kezelése, az eredeti körülmények helyreállítása, illetőleg az újjáépítés kerül végrehajtásra.

A tapasztalatokat, értékeléseket a társszervekkel közösen, együtt kell végrehajtani a jövőre vonatkozó stratégiák, lehetséges forgatókönyvek kidolgozása érdekében.

TÁRSSZERVEK KÖZÖTTI EGYÜTTMŰKÖDÉS

Az elmúlt évek terrorcselekményeinek (New York, Madrid, London, Oroszország, Párizs stb.) tapasztalatai alapján a tűzoltóságnak, mint a katasztrófavédelem szerves részének, mindenképpen ki kell dolgoznia stratégiáját egy potenciális terrorcselekményre vonatkozóan. A feladatok szerteágazóak, a lehetséges következmények összetettek, ezért az erők összpontosítására van szükség. Bekövetkezett terrorcselekmény felszámolása esetén elengedhetetlen a különböző társszervek együttműködése. Többféle szervezetnek meg kell jelennie és „tennie a dolgát” a helyszínen: a tűzoltóságnak életet menteni, tüzet oltani, a mentőknek ellátni a sérülteket, a rendőrségnek végre kell hajtania a terület lezárását, a gázműveknek, elektromos műveknek gondoskodni a közművek elzárásáról, az önkormányzat mérnöki ügyeletének, statikusának megállapítani, hogy mennyire sérült az épület-szerkezet és még sorolhatnám, mennyi feladatot kell megoldani.

Magyarország – szerencsére – nem rendelkezik gyakorlati tapasztalatokkal a terrorcselekmény, illetve tömegpusztító-fegyverek alkalmazására vonatkozóan. Jelenleg hazánkban nincs olyan szervezet, amely önállóan képes lenne egy ilyen szituációban az összes feladatot végrehajtani. Sem a humán erő, sem a szükséges eszközök terén nem rendelkezik semmilyen szerv a kívánt mennyiségi és minőségi tényezőkkel. Azonban a terrorizmussal napjainkban már nem csak, mint fenyegetettséggel kell számolnunk, hanem fel kell készülnünk egy minden aspektusában kiszámíthatatlan támadás következményeinek felszámolására.

Annak ellenére, hogy a tűzoltóság „az egyetlen beavatkozó szerv, amely a nap bármely szakában két perc riasztási idővel, technikai eszközökkel felszerelt egységekkel a legrövidebb úton tud a kárhelyre vonulni, és ott szervezetten beavatkozni”, egy komplex beavatkozásnál a tűzoltóságnak is megvannak a maga korlátai, a sikeres beavatkozás csak a társszervek különleges képességeinek maximális kihasználása és együttműködése mellett lehetséges.

Itt elsősorban a területzárást végrehajtó rendőrségre, illetve az egészségügyi ellátást végző mentőszolgálatra kell gondolni. Ami ezt az utóbbit illeti, fontos, hogy a „civil” orvosok jelenleg nem rendelkeznek se speciális felszereléssel, se védőruhával, amelynek a használata a kárhelyszínen szükséges lehet. Ezért a Fővárosi Katasztrófavédelmi Igazgatóság a Fővárosi Önkormányzattal együtt létre hozta a „Doktor szolgálatot”, amely orvos- (mentő), mentő-ápoló- és gépkocsivezetőből (hivatásos tűzoltó) áll és légzőkészülékkel, ún.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2016. IX. évfolyam 1. szám

„méreg táskával”, védőruhával, sisakkal, speciális felszerelésekkel rendelkezik. Ez a szolgálat a kár- illetve terrorcselekmény helyszínén (a metró alatt is) el tudja látni elsősorban, a sérült tűzoltókat, bárhova el tud menni, ahova a mentők nem. Természetesen, ez a szolgálat nincsen se alá-, se fölrendelt viszonyban az OMSZ munkatársaival; egyikük sem irányíthatja a másikat.

Amikor társszervek közötti együttműködésről beszélünk, akkor az egyik legfontosabb kérdés az információáramlás, a kommunikáció. A különböző rendvédelmi szerveknél jelenleg még nem működik rutinszerűen a kárhelyszínen a rádióforgalmazás. Megállapítást nyert, hogy például a New York-i WTC elleni támadás következményeinek felszámolását nagymértékben nehezítette, hogy a különböző társszervek közötti kapcsolat nem volt megfelelő, az információk nem jutottak el megfelelő helyekre.

Az együttműködést az is megnehezíti, hogy jelenleg speciálisan terrorcselekmények felszámolására vonatkozó szabályzat, amely tömegpusztító fegyverek esetleges alkalmazását is figyelembe veszi, nem áll a társszervek rendelkezésére.

A KÖZBIZTONSÁGI REFERENS

FOGALMA

„A polgármester katasztrófák elleni védekezésre való felkészülési, védekezési, helyreállítási szakmai feladataiban, továbbá rendvédelmi és honvédelmi feladataiban közreműködő, köztisztviselői jogviszonyban álló, e feladat ellátására a polgármester által kijelölt, e törvény végrehajtási rendeletében meghatározott végzettséggel rendelkező személy.” (A katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény 3 §. 12. bek.)

A katasztrófavédelmi törvény 3. § 12. pontja és a törvény végrehajtására kiadott kormányrendelet - 234/2011. (XI.10.) Korm. rendelet - IX. fejezet (A közbiztonsági referensekre vonatkozó szabályok, 76-77. §) szerint a közbiztonsági referens a polgármester katasztrófák elleni védekezésére való felkészülési, védekezési, a helyreállítási szakmai feladataiban, valamint a rendvédelmi és honvédelmi feladataiban működik közre. A közbiztonsági referensnek tehát a védelmi igazgatás több területén is meghatározó szerepe van a települési szintű védelmi feladatokban.

A közbiztonsági referens kijelölése során fontos szempont a helyismeret és a személyes kompetenciák közül a szervezés, koordinációs és együttműködési képesség, hiszen a közbiztonsági referens köztisztviselői jogviszonyban álló személy, aki legalább középfokú végzettséggel rendelkezik. A közös polgármesteri hivatalt fenntartó tartozó települések polgármesterei közösen jelölik ki a referenst a hivatal illetékességi területén, megállapodásuk hiányában ezt a jogkört a közös polgármesteri hivatal székhelye szerinti település polgármestere gyakorolja. Ezen felül legkésőbb a kijelölését követő 90 napon belül el kell,

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2016. IX. évfolyam 1. szám

hogy végezze a BM OKF által szervezett közbiztonsági referensi tanfolyamot, melyről vizsgabizonyítványt kell szereznie.

A KÖZBIZTONSÁGI REFERENS FELADATAI

A közbiztonsági referens mindennapi munkája a település polgármestere mellett zajlik a polgármesteri hivatalban. Működési területét a település közigazgatási illetékességi területe képezi. Szakmai feladatainak meghatározását elsősorban a katasztrófavédelmi kirendeltség vezetője végzi és csak részben a polgármester. Ennek megfelelően a közbiztonsági referens feladatairól rendszeresen köteles beszámolni a polgármesternek, illetve a kirendeltség vezetőjének. Ezek formái: a heti írásbeli tájékoztatás, a havi kirendeltségi értekezlet, az éves összefoglaló a végzett tevékenységről, és egyéb adatszolgáltatások. A közbiztonsági referens katasztrófavédelmi felkészítését és munkáját területi szinten a megyei katasztrófavédelmi igazgatóság koordinálja.

A fentiek szerinti vertikális szervezethierarchiát az alábbi táblázat szemlélteti:

A referens fő rendeltetése a helyi szintű katasztrófavédelmi feladatok szakszerű ellátásának elősegítése, melynek során három típusú munkavégzési szakasz határolható el egymástól a katasztrófavédelmi feladatok tényleges tartalmát figyelembe véve. A közbiztonsági referens a felkészülési időszakban tervezési és szervezési; a védekezés időszakában döntéselőkészítési és koordinációs; a helyreállítás időszakában pedig kárfelmérési és ellenőrzési feladatokat lát el.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2016. IX. évfolyam 1. szám

A KÖZBIZTONSÁGI REFERENS FELADATAI

A megelőzés és a felkészülés időszaka

Egy adott település veszély-elhárítási terveivel kapcsolatban jogszabályban, illetve a védelmi igazgatási szervek által meghatározott feladatokat kell kötelező jogérvénnyel végezni. Ilyen a már meglévő tervek naprakészen tartása, az új tervek készítésében való részvétel, a tervet befolyásoló események figyelemmel kísérése és a szükségszerű módosítások átvezetésének kezdeményezése. A közbiztonsági referens kötelezettsége a tervekkel kapcsolatos egyeztetésekben való közreműködés, valamint adott tervben nevesített szervek és szervezetek felelőseivel történő folyamatos kommunikáció.

A polgári védelmi szervezetekbe beosztott állampolgárok (lásd köteles polgári védelem intézménye) és a közigazgatási vezetők tájékoztatása, szervezési, koordinációs feladatok ellátásának sikerességét feltételező együttműködés a felkészítésben résztvevőkkel együtt történik, ahol a felkészítések logisztikai biztosítása, az egyéni adottságoknak megfelelő érdemi részvétel is a közbiztonsági referens idevágó feladatkörébe tartozik. A felkészítésnek is külön adminisztrációja van, előadások keretén belül pedig maga a kommunikációs felkészítés történik meg. Ezekhez illeszkednek a lakosság megelőző időszaki tájékoztatásával kapcsolatos feladatok, melyek közösségi rendezvényekhez kapcsolódóan a polgármesteri és a katasztrófavédelmi szervek feladatkörébe tartozó tájékoztatási programok. A referens ezek szervezésében, valamint a lakossági tájékoztató kiadványok és internetes tájékoztató oldalak elkészítésében, lakossághoz történő eljuttatásában is közreműködik; figyelemmel kíséri a lakosság veszélyhelyzetekkel kapcsolatos, helyi sajátosságokról és a tanúsítandó magatartási szabályokról történő tájékoztatását (itt köszön vissza az a tény, hogy mennyire fontos a közbiztonsági referens helyismerete és tájékozottsága személyének kiválasztásakor), kezdeményezi, illetve végzi a lakossági tájékoztatás aktualizálását, kapcsolatot tart és szervezi a közoktatási intézményekben, és más közösségi létesítményekben történő felkészítést.

A közbiztonsági referens közreműködik a lakossági riasztó, riasztó-tájékoztató végpontok működőképességének és karbantartottságának ellenőrzésében is. Eszerint nyilván tartja és rendszeresen ellenőrzi a működőképességet, kapcsolatot tart a rendszert működtető szervezettel, hiba, hiányosság, működő-képtelenség esetén kezdeményezi a javítását, figyelemmel kíséri a technikai fejlesztési lehetőségeket és kezdeményezi a korszerűsítést.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2016. IX. évfolyam 1. szám

4. számú ábra: Lakossági riasztó és tájékoztató rendszer¹⁰

Hivatali kötelezettségén alapul, hogy a települési preventív szervezet létrehozása és megalkotása során szakmai javaslatokkal segíti a polgármester döntéseit: a települési veszélyelhárítási tervben foglaltakat pedig megvizsgálja. Az adatok ismeretében összeállítja a védekezéshez szükséges preventív szervezet struktúráját, annak megismerése után javaslatot tesz a szervezetbe beosztható (beleértve a vezetőket is), polgári védelmi kötelezettség alá eső állampolgárok személyére. Megvizsgálja a logisztikai szükségleteket és kezdeményezi a szükséges beszerzéseket, a gazdasági- anyagi szolgáltatásokra vonatkozó döntéseket. Részt vesz a preventív kötelezettség alatt álló állampolgárok köteles polgári védelmi szervezetbe történő beosztásában, a szervezetek kiképzéseinek és gyakorlatainak előkészítésében és lebonyolításában is, tehát végzi a kötelezett személyek nyilvántartását, melyet naprakészen tart. Döntésre előkészíti a köteles polgári védelmi szervezetbe való beosztásra, gyakorlatra és szolgálat-teljesítésre vonatkozó határozatokat, előkészíti ezen szervezetek megalakításának dokumentációját, szervezi a polgári védelmi szervezetek gyakorlatait, a riasztást és mozgósítást, elkészíti ezek dokumentációját.

A referens rendszeresen tájékoztatja a polgármestert a felkészülés időszakában végrehajtott feladatokról: nyilvántartja az elvégzett feladatokat, azok munkavégzéséről jelentést tesz, rámutat az elmaradt, vagy nem megfelelően elvégzett feladat pótlásának szükségességére, előkészíti az éves beszámolót, és jelentést. Kapcsolatot tart a hivatásos katasztrófavédelmi szervekkel, valamint a katasztrófák elleni védekezésben közreműködő más szervekkel: elsajátítja a katasztrófavédelemben részt vevő szervezetek működésének,

¹⁰ <http://www.onkportal.hu/data/hirek/kepek/588.jpg> (2014.11.14.)

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2016. IX. évfolyam 1. szám

struktúrájának, feladatainak ismeretét, élő kapcsolatot tart az együttműködésre kijelölt személyekkel, naprakészen tartja az együttműködésre kijelölt személyek elérhetőségeit, figyelemmel kíséri a változásokat és kezdeményezi azok megfelelő nyilvántartásban, adatárban történő módosítását.

A védekezés időszaka

A katasztrófaesemény elleni védekezés időszakában a referens – együttműködve a település polgármesterével – előkészíti annak védekezéssel kapcsolatos szakmai döntéseit a lakosság és a létfenntartáshoz szükséges anyagi javak védelmének érdekében. Ennek tükrében elemzi a beérkezett jelentéseket és tájékoztatásokat, összegzi és az eredmény alapján kezdeményezi a szükséges intézkedések meghozatalát, javaslatot tesz a beavatkozó állomány létszámára és összetételére, valamint az alkalmazandó technikai eszközökre.

Mivel a megelőzés és a felkészülés időszakában is folyamatos, élő kapcsolatot tart a védekezést irányító és a védekezésben közreműködő védelmi igazgatási és egyéb szervezetekkel ezt ezen időszakban is folyamatosan biztosítja. Gyűjti, elemzi és értékeli a beérkezett dokumentumok tartalmát, rendszerezi azt, figyelemmel kíséri a veszély-elhárítási tervben meghatározott feladatok végrehajtását, a rendelkezésre álló erőket és eszközöket és szükség szerint kezdeményezi a tervtől történő eltérést is a megerősítő erők bevonásával, illetve a védekezés magasabb szintre történő helyezésével kapcsolatban. Előkészíti a preventív kötelezettség alatt álló állampolgárok szolgálatra kötelező határozatát és a települési preventív szervezetek alkalmazásának elrendelésével kapcsolatos feladatokat. Az előkészített határozatokat a döntéshozó számára biztosítania kell, gondoskodik a szóban kihirdetett döntések írásba foglalásáról, kezeli a polgári védelmi szervezet alkalmazásával kapcsolatosan keletkezett dokumentációt, kezeli a gazdasági-anyagi szolgáltatás útján igénybe vett ingóságok és ingatlanok dokumentációját is.

A referens részt vesz a lakosságvédelmi feladatokban: a települési veszély-elhárítási terv végrehajtásának biztosításával kapcsolatos területeken előkészíti az elrendelt lakosságvédelmi intézkedések bevezetését, végzi a lakosság riasztását és tájékoztatását, közreműködik a kitelepítési/kimenekítési tevékenység szervezésében és feladataiban, közreműködik a befogadás és visszatelepítés megszervezésében és feladataiban, valamint részt vesz az egyéb lakosságvédelmi feladatokban is. Biztosítja a kimenekített/kitelepített, valamint a visszatelepített lakosság nyilvántartását, szervezi és közreműködik a befogadó-helyi nyilvántartásban, gondoskodik a lakosság alapvető ellátásának megszervezéséről, szervezi és gondoskodik a hátrahagyott anyagi javak őrzéséről.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2016. IX. évfolyam 1. szám

A helyreállítás és újjáépítés időszaka

Ezen időszakban a közbiztonsági referens gondoskodik az önkormányzati ingatlanokat és közterületeket ért károk felméréséről, gondoskodik a vis maior eljárás szabályai szerinti dokumentálásról és a kérelem benyújtásához szükséges iratok elkészítéséről, figyelemmel kíséri a vis maior eljárás egyes cselekményeit, biztosítja az ellenőrzés körülményeit, gondoskodik a szükséges hiánypótlásról.

Részt vesz a károk felmérésében és szakmailag előkészíti a polgármester helyreállítással kapcsolatos döntéseit: gondoskodik a kárfelmérési eljárás körülményeinek biztosításáról, elkészíti a kárfelméréssel kapcsolatos nyilvántartásokat és adatbázisokat.

Elemzéseket és összesítéseket készít a polgármester számára, döntés-előkészítő feladatokat lát el a települési önkormányzat hatáskörébe tartozó helyreállítási kérdésekben, valamint folyamatosan figyelemmel kíséri a helyreállítási és újjáépítési munkálatok helyzetét, melyről rendszeresen tájékoztatja a polgármestert. Ennek keretében kapcsolata a helyreállítást végző szervekkel és szervezetekkel ezen időszakban is folyamatos. A feladat végrehajtásához adatokat igényel és szolgáltat részükre, koordinálja az együttműködő szervezetek tevékenységét, szükség esetén kezdeményezi, valamint előkészíti a már meghozott döntések módosítását, vagy az új döntések meghozatalát.

A referens közreműködik a településre érkező segélyszállítmányokkal és adományokkal kapcsolatos feladatok végrehatásában: kapcsolatai a karitatív és segélynyújtó szervezetekkel állandó, összegyűjti az igényeket és nyilvántartást készít, javasolja az adományozásban részesülők körét, közreműködik az adományozás dokumentálásában, segítséget nyújt a ezen szervezeteknek tevékenységük végzéséhez, szükség szerint pedig megszervezi a települési humanitárius központ működtetését.

Feladatkörében közreműködik a helyreállítási és újjáépítési tevékenységek ellenőrzésében: gondoskodik a jelentések rendszerének kialakításáról, beszámoltatja a kivitelezőket, ellenőrzi a helyreállításra vonatkozó kiviteli tervek és a megvalósítás összhangját, figyelemmel kíséri az ütemterv szerinti végrehajtást, jelentést és beszámolót készít a végrehajtás helyzetéről, szükség szerint kezdeményezi újabb döntések meghozatalát.

A KÖZBIZTONSÁGI REFERENS MUNKAOKMÁNYAI

A referens naplót, nyilvántartást és adatbázist vezet. A napló a település veszélyhárítási terveinek módosításáról, a katasztrófavédelmi felkészítésekről (célcsoportok szerint), a lakosság riasztó, riasztó-tájékoztató végpontjainak ellenőrzéséről és azok karbantartásáról szól. A nyilvántartás tartalmazza a lakosság riasztó, riasztó-tájékoztató végpontjairól, valamint az együttműködő szervezetekről, az adatbázis pedig a polgári védelmi szervezetbe beosztható, kötelezettség alá eső állampolgárokról, a katasztrófavédelmi feladatok ellátásába bevonható polgármesteri hivatali köztisztviselőkről, a lakosság alapvető ellátását

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2016. IX. évfolyam 1. szám

biztosító települési közművek működtetéséért felelős szervezetekről szóló legfontosabb információkat.

A referens vezeti a Polgári Védelmi Szervezetek Dokumentumtárát, amelyben gyűjti az alapító okiratokat, valamint a gyakorlatok, a riasztás és a mozgósítás dokumentációját.

ÖSSZEFOGLALÁS

Jelen tanulmány rámutat arra, hogy egy bekövetkezett terrorcselekmény következtében kialakult pánik és katasztrófahelyzet kezelése, leereagálása során az abban részt vevő szervek és szervezetek közötti együttműködést mi minden nehezíti meg. Jelenleg speciálisan terrorcselekmények miatti katasztrófahelyzet felszámolására vonatkozó szabályzat, amely például a tömegpusztító fegyverek terroristák általi esetleges alkalmazását is fegyelembe veszi, nem áll a társszervek rendelkezésére.

„Egy terrorakció során működésbe lépő katasztrófa-elhárítási technológia a hasonló kiemeltelű, de más kiváltó hatás eredményezte helyzetek kezelésére kidolgozott szakmai elveknek megfelelően kerül alkalmazásra.” Ahogy a fentiekben már kiemelttem, az együttműködés nem szabad, hogy véget érjen a kárfelszámolással, a tapasztalatokat, értékeléseket közösen, együtt kell végrehajtani a jövőre vonatkozó eljárásrend, taktika, stratégiák, valamint a jogszabályi bázis kidolgozása érdekében.

E tevékenységben meghatározó fontosságú a védekezést, kárfelszámolást végző szervek, a tevékenységüket irányító és koordináló szervek, az abban közreműködő szervek – azaz a védelmi igazgatás teljes spektrumának részvétele.

FELHASZNÁLT IRODALOM

1. Szentés László (2014): Magyarország Védelmi Igazgatása a Közigazgatás Új Környezetében. Budapest, Zrínyi Kiadó,
2. Horváth Galina Vlagyimirovna (2011): A tűzoltóság szerepe terrorcselekmény bekövetkeztekor. Hadmérnök, 2011. március VI. évfolyam 1. sz. pp. 145-154.,
3. Németh Sándor - Dr. Patyi Sándor: Védelmi felkészítés és az országmozgósítás, Új Honvédségi Szemle, Hadművészet Budapest, 1997/10. szám (részidézett),
4. Hadtudományi Lexikon Budapest, 1995. ISBN 963 04 5226 X (II. kötet),
5. A Kormány 1035/2012. (II. 21.) Korm. határozata Magyarország Nemzeti Biztonsági Stratégiájáról,
6. 2011. évi CXXVIII. törvény, a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról,
7. 234/2011. (XI. 10.) Korm. rendelet a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény végrehajtásáról,
8. 2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről,

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2016. IX. évfolyam 1. szám

---

9. 2011. évi CXIII. törvény, a honvédelemről és a Magyar Honvédségről, valamint a különleges jogrendben bevezethető intézkedésekről,
10. http://static.femina.hu/hirhatter/uj_btk/itelet_nagy.jpg (2015. 11. 22.),
11. <http://www.onkportal.hu/data/hirek/kepek/588.jpg> (2014. 11. 14.).